

II. János Pál

A KATOLIKUS EGYHÁZ KATEKIZMUSA

(*részletek*)

(1992. október 11.)

1997. augusztus 15.

A fordítás alapjául szolgált: *Catechismus Catholicae Ecclesiae*, Libreria Editrice Vaticana, Città del Vaticano, 1997.

Fordította: Diós István

A fordítást az eredetivel egybevetette: Török József

A katekizmus francia nyelvű „ad experimentum” kiadása 1992-ben jelent meg. Az itt közölt szöveg a végleges latin mintakiadás alapján készült.

[Első rész: *A hitvallás* – Második szakasz: *A keresztény hit megvallása* – Harmadik fejezet: *Hiszek a Szentlélekben* – 9. cikkely: „*Hiszem a szent, katolikus anyaszentegyházat*”]

4. §

A Krisztus-hívők: hierarchia, világi hívők, megszentelt élet

[...]

873 Maguk a különbségek is, melyeket maga az Úr akart testének tagjai között, annak egységét és küldetését szolgálják. Mert „az egyházban a szolgálatok különbözők, de a küldetés egy. Krisztus az apostolokra és utódaikra ruházta azt a tisztséget, hogy az ő nevében és hatalmával tanítsanak, megszenteljenek és kormányozzanak. A világi hívők pedig – részesei lévén Krisztus papi, prófétai és királyi tisztségének – Isten egész népének küldetésén belül az egyházban és a világban töltik be a maguk szerepét” (AA 2). Mind a klerikusok, mind a világi hívők között vannak olyanok, „akik az evangéliumi tanácsokra fogadalommal [...] Istennek szentelik magukat, és az egyház üdvözítő küldetését szolgálják” (CIC 207. kán. 2. §).

[...]

III. A megszentelt élet

914 „Az az állapot tehát, amely az evangéliumi tanácsok fogadalmán alapszik, nem tartozik ugyan az egyház hierarchikus szerkezetéhez, életének és szentségének azonban elvitathatatlan része.” (LG 44)

Evangéliumi tanácsok, megszentelt élet

915 Az evangéliumi tanácsokat az egyház a maguk sokféleségében Krisztus minden tanítványának ajánlja. A tökéletes szeretet, amelyre minden hívő meghívást kapott, azok számára, akik szabadon elfogadják az Istennek szentelt élet hivatását, magával hozza az Isten országáért vállalt cölibátus, valamint a szegény és engedelmes élet kötelezettségét. E tanácsok *fogadalommal* való vállalása egy az egyház által elismert, állandó életállapotban az Istennek „szentelt élet” jellemző vonása (vö. LG 42–43; PC 1).

916 A megszentelt élet állapota az egyik a „mélyebben” Istennek szentelt életformák közül, mely a keresztségben gyökerezik, és teljesen átadja magát Istennek (vö. PC 5). Az Istennek szentelt életben a Krisztus-hívők a Szentlélek indítására vállalják, hogy Krisztust szorosabban követik, önmagukat odaadják a mindennekfölött szeretett Istennek, és törekednek a szeretet tökéletességére Isten országának szolgálatában. Mindezzel jelzik és hirdetik az egyházban az eljövendő világ dicsőségét (vö. CIC 573).

Nagy törzs sok ággal

917 „Így történt, hogy az istenadta magból az Úr szántóföldjén csodálatosan és sokféle ágazó fán a magányos és közösségi élet különféle formái és különböző családok

[...] (nőttek), melyek mind tagjaik tökéletesedését, mind Krisztus egész testének javát bőségesen gyarapítják.” (LG 43)

918 „Az egyházban kezdettől fogva voltak férfiak és nők, akik az evangéliumi tanácsok megtartásával nagyobb szabadsággal akarták követni és szorosabban akarták utánozni Krisztust, s a maguk módján Istennek szentelt életet éltek; közülük sokan a Szentlélek indítására magányos remeteségbe vonultak, vagy szerzetescsaládokat alapítottak, melyeket az egyház a maga tekintélyével szívesen elfogadott és jóváhagyott.” (PC 1)

919 A megyéspüspököknek ügyelniük kell arra, hogy felismerjék a megszentelt élet új adományait, melyeket a Szentlélek az egyházra bíz. A megszentelt élet új formáinak jóváhagyása azonban az Apostoli Szentszéknek van fenntartva (vö. CIC 605. kán.).

A remete élet

920 A remeték, még ha nem is mindig tesznek nyilvános fogadalmat a három evangéliumi tanácsra, „a világtól szigorúbban elkülönülve a magány csöndje, az állandó imádság és a vezeklés által Isten dicséretére és a világ üdvösségére áldozzák életüket” (CIC 603. kán. 1. §).

921 A remeték mindenkinek megmutatják az egyház misztériumának mélyebb lényegét, ami a bensőséges, személyes kapcsolat Krisztussal. A remete emberi szemek elől elrejtett élete néma prédikálása annak, akinek odaadta az életét, mert számára ő minden. Sajátos hivatás ez, mely arra szól, hogy a pusztában, a lelki harcok közepette találja meg a Megfeszített dicsőségét.

A megszentelt szüzek és özvegyek

922 Az apostoli időktől kezdve voltak keresztény szüzek (vö. 1Kor 7,34–36) és özvegyek (vö. VC 7), akiket az Úr arra hívott, hogy osztatlan szívvel ragaszkodjanak hozzá a szív, a test és a lélek nagyobb szabadságában, s ők az egyház jóváhagyásával úgy döntöttek, hogy szüzességben vagy az örök tisztaság állapotában élnek „a menynek országáért” (Mt 19,12).

923 A szüzeket, „amikor szent ígéretet tesznek arra, hogy Krisztust szorosabban fogják követni, a megyéspüspök a jóváhagyott liturgikus szertartás szerint Istennek szenteli, Krisztussal, Isten Fiával misztikusan eljegyzi és az egyház szolgálatára avatja” (CIC 604. kán. 1. §). Ezen ünnepélyes szertartás (*Consecratio virginum*) által „a szűz [...] megszentelt személlyé, az egyház Krisztus iránti szeretetének jelévé, az égi jegyes és az eljövendő élet eszkatologikus képévé válik” (OCV, praenotanda 1; 7).

924 A megszentelt élet egyéb formáihoz kapcsolódva (vö. CIC 604. kán. 2. §) a szüzek rendje a világban élő nőt (vagy apácát) karizmája szerint imádságra, bűnbánatra, a testvérek szolgálatára és apostoli munkára kötelezi (vö. OCV, praenotanda 2; 7). A

megszentelt szüzek közösséget alkothatnak annak érdekében, hogy fogadalmukat hűségesebben megtartsák (vö. CIC 604. kán. 2. §).

A szerzetesi élet

925 A szerzetesi élet a kereszténység első századaiban keleten alakult ki (vö. UR 15). Az egyház által kánonilag megalapított intézmények keretében élik (vö. CIC 573. kán.). A megszentelt élet egyéb formáitól a liturgikus beállítottság, az evangéliumi tanácsokra tett nyilvános fogadalom, testvéri élet a közösségben, végül a Krisztus és az egyház egységét hirdető tanúságtétel különbözteti meg (vö. CIC 607. kán.).

926 A szerzetesi élet az egyház misztériumából származik. Ajándék ez, melyet az egyház Urától kap, és az Istentől meghívott hívőnek ajánlja állandó életállapotként az evangéliumi tanácsokra tett fogadalomban. Az egyház így egyszerre tudja kinyilvánítani Krisztust és megismerni önmagát mint az Üdvözítő jegyesét. A szerzetesi élet arra hivatott, hogy különböző formákban jelezze Isten szeretetét korunk nyelvén.

927 Az összes szerzeteseknek – akár exemptek, akár nem (vö. CIC 591. kán.) – megvan a helye a megyéspüspök munkatársai között annak lelkipásztori feladatában (vö. CD 33–35). Az egyház missziós megtelepedése és terjedése az evangelizáció kezdetétől fogva igényli a szerzetesi élet minden formájának jelenlétét (vö. AG 18, 40). „A történelem tanúsítja a szerzetescsaládok nagy érdemét a hitterjesztésben és az új egyházak alapításában: nem csupán a régi monasztikus intézményeket és a középkori rendekét, hanem korunk kongregációit is.” (RM 69)

A világi intézmények

928 „A világi intézmény a megszentelt élet olyan intézménye, amelyben a világban élő Krisztus-hívők a szeretet tökéletességére törekszenek, és a világ megszentelését főként belülről igyekeznek szolgálni.” (CIC 710. kán.)

929 Ezen intézmények tagjai „a teljesen és tökéletesen a megszentelésre adott étellel” (vö. XII. Pius: *Provida Mater* konstitúció, AAS 39 [1947] 118) „a világban és a világból részt vesznek az egyház evangelizációs feladatában” (CIC 713. kán. 2. §), ahol jelenlétük kovászként hat (vö. PC 11). Keresztény életük tanúságtétele az anyagi dolgoknak Isten szerinti rendezésére és a világnak az evangélium erejével való átformálására irányul. Szent kötelekekkel vállalják az evangéliumi tanácsokat, és őrzik egymás között a közösséget és testvériséget világi életmódjuknak megfelelően (vö. CIC 713. kán.).

Az apostoli élet társaságai

930 A megszentelt élet különböző formáihoz „kapcsolódnak az apostoli élet társaságai. Tagjaik szerzetesi fogadalmak nélkül követik a társaság sajátos apostoli célját, testvéri közösségben élnek saját életmódjuk szerint, és a szabályzat megtartása révén a szeretet tökéletességére törekszenek. Ezek között a társaságok között vannak olya-

nok is, amelyeknek tagjai a szabályzatban meghatározott valamilyen köteléssel vállalják az evangéliumi tanácsokat” (CIC 731. kán. 1-2. §).

Megszenteltség és küldetés: hirdetni az eljövendő királyt

931 A mindennekfölött szeretett Istennek átadva magát az, akit a keresztség már Istennek szentelt, így bensőségebben adatik át az isteni szolgálatra és az egyház javára. A megszentelt állapot által az egyház kinyilvánítja Krisztust, és megmutatja, hogy a Szentlélek milyen csodálatos módon működik benne. Akik fogadalmat tesznek az evangéliumi tanácsokra, azoknak elsődleges küldetése, hogy Istennek szenteltségüket megfelelően éljék. „Mivel azonban magával a megszenteltséggel az egyház szolgálatára ajánlják fel magukat, kötelesek az intézményüknek megfelelő módon különösen is bekapcsolódni a missziós munkába.” (CIC 783. kán.; vö. RM 69)

932 Az egyházban, amely mintegy szentsége, azaz jele és eszköze Isten életének, a megszentelt élet úgy jelenik meg, mint a megváltás misztériumának különleges jele. Krisztust „szorosabban” követni, az ő önkiüresítését „világosabban” kifejezni azt jelenti, hogy a megszentelt személy Krisztus szívében „mélyebben” van jelen kortársai számára. Azok, akik ezen a „keskenyebb” úton járnak, példájukkal ösztönzik testvéreiket, és „világos és erős tanúságot tesznek arról, hogy a világ nem alakulhat át és nem ajánlható fel Istennek a nyolc boldogság szelleme nélkül” (LG 31).

933 Legyen ez a tanúságtétel nyilvános (mint a szerzetesi állapotban), magán vagy egészen elrejtett, Krisztus eljövetele minden megszentelt személy számára az élet forrása és célja: „Mivel Isten népének itt nincs maradandó hazája, [...] [ez az állapot] kinyilvánítja minden hívő előtt a mennyei, de már e világon is meglévő javakat, ékeszőlőbben tanúskodik a Krisztus megváltása árán szerzett új és örök életről, továbbá hatásosabban hirdeti az eljövendő feltámadást és a mennyország dicsőségét” (LG 44).

Összefoglalás

934 „Az egyházban a Krisztus-hívők között isteni rendelés folytán vannak szent szolgálatot teljesítő személyek, akiket a jogban klerikusoknak is nevezünk; a többiek pedig világiaknak is hívjuk.” E két csoport mindegyikében vannak olyan Krisztus-hívők, akik az evangéliumi tanácsokra tett fogadalommal Istennek szentelik magukat, és az egyház küldetésének javára vannak (CIC 207. kán. 1-2. §).
[...]

944 Az Istennek szentelt élet sajátos jellemzője a szegénység, tisztaság és engedelmesség evangéliumi tanácsaira tett nyilvános fogadalom az egyház által elismert állandó életállapotban.

945 A mindennekfölött szeretett Istennek átadva magát az, akit a keresztség már Istennek szentelt, így bensőségebben adatik át az isteni szolgálatra és az egyház javára.

[Egyéb, későbbi részekből vett pontok]

Az Isten országáért vállalt szüzesség

1618 Krisztus az egész keresztény élet középpontja. A vele való kapcsolat megelőz minden más, családi vagy társadalmi kapcsolatot (vö. Lk 14,26; Mk 10,28–31). Az egyház kezdete óta voltak férfiak és nők, akik lemondtak a házasság nagy javáról azért, hogy kövessék a Bárányt, bárhova megy (vö. Jel 14,4), az Úr dolgaival törődjenek, neki akarjanak tetszeni (vö. 1Kor 7,32), és elébe menjenek az érkező vőlegénynek (vö. Mt 25,6). Maga Krisztus meghívott egyeseket, hogy abban az életformában kövessék őt, amelyet ő maga élt eljűk: „Van, aki azért képtelen a házasságra, mert úgy született. Van, akit az emberek tettek a házasságra alkalmatlanná. Végül van, aki a mennyek országáért önként mond le a házasságról. Aki fel tudja fogni, fogja fel!” (Mt 19,12).

1619 A mennyek országáért vállalt szüzesség a keresztségi kegyelem kibontakozása, a Krisztussal való kapcsolat elsődlegességének és az ő visszatérésére való éber várakozásnak hatalmas jele, olyan jel, mely arra is emlékeztet, hogy a házasság ehhez a világhoz tartozik, amely elmúlik (vö. Mk 12,25; 1Kor 7,31).

1620 Mindkettő – a házasság szentsége és az Isten országáért vállalt szüzesség – magától az Úrtól származik. Ő ad értelmet nekik és ajándékozza meg a nélkülözhetetlen kegyelemmel, hogy úgy lehessen megélni őket, ahogy az ő akaratának megfelel (vö. Mt 19,3–12). A mennyek országáért vállalt szüzesség nagyrabecsülése (vö. LG 42; PO 12, OT 10) és a házasság keresztény értelme nem választható el egymástól; kölcsönösen támogatják egymást: „Aki a házasságot kárhóztatja, az megtépázza a szüzesség dicsőségét is; [...] aki dicséri, csodálatosabbá teszi a szüzességet. Mert ami egy rosszabbal összehasonlítva tűnik jónak, aligha különösebben jó; ami azonban az általános jónak tartottnál jobb, az kiemelkedően jó.” (Aranyszájú Szent János: *De virginitate* 10, 1 SC 125, 122 [PG 48, 540]; vö. FC 16)

[...]

[Áldások, amelyek megszentelnek]

1672 Bizonyos áldásoknak maradandó céljuk van: hatásuk az, hogy személyeket Istennek szentelnek, és dolgokat és helyeket liturgikus használatra tartanak fenn. A személyeknek szóló áldások közé – melyeket nem szabad összetéveszteni az egyházi rend szentségének kiszolgáltatásával – tartozik egy monostor apátjának vagy apátnőjének benedikálása, a szüzek és özvegyek megszentelése, a szerzetesi fogadalom letételének szertartása és bizonyos egyházi szolgálatot végzők (lektorok, akolitusok, katekéták) megáldása. Tárgyakra adott áldás például egy templom vagy oltár felszentelése, illetve megáldása, szent olajok, liturgikus öltözetek és edények, harangok stb. megáldása.

[...]

[Az evangéliumi tanácsok]

1973 A parancsolatok mellett az új törvény felöleli az *evangéliumi tanácsokat* is. A hagyományos megkülönböztetés Isten parancsai és az evangéliumi tanácsok között a szeretethez, a keresztény élet tökéletességéhez való viszonyukon alapszik. A parancsok célja, hogy kizárjanak mindent, ami összeegyeztethetetlen a szeretettel. A tanácsok célja, hogy távol tartsák mindazt, ami nem ellentétes ugyan a szeretettel, de akadályozhatja fejlődését (vö. STh II-II, 184, 3).

1974 Az evangéliumi tanácsok az ajándékozással soha meg nem elégedő szeretet élő teljességét fejezik ki. Ennek indító erejéről tanúskodnak és lelki serénységünket serkentik. Az új törvény tökéletessége lényegében az Isten és felebarát iránti szeretet parancsában áll. A tanácsok megmutatják a rövidebb utakat, a hatékonyabb eszközöket, és mindenkinek saját hivatásának megfelelően kell gyakorolnia őket: „Isten nem akarja, hogy mindenki minden tanácsot betartson, hanem csak azokat, melyek a személyeknek, az időknek, az alkalmaknak és az erőknek megfelelők, amint a szeretet megköveteli; mert a szeretet, mint minden erény, minden parancs, minden tanács, egyszóval valamennyi keresztény törvény és cselekedet királynője szabja meg mindenkinek a maga helyét, rendjét, idejét és értékét.” (Szalézi Szent Ferenc: *Traité de l'amour de Dieu* 8, 6: Ouvres 5. köt. [Annecy, 1894] 75)

Összefoglalás

1986 A parancsolatokon kívül az új törvény evangéliumi tanácsokat is magában foglal. „Az egyház életszentségét különleges módon elősegíti több tanács, melyeket az Úr az evangéliumban javasolt tanítványainak.” (LG 42)

[...]

[A fogadalmak]

2102 „A *fogadalmat*, vagyis az Istennek megfontoltan és szabadon valamely lehetséges és nagyobb jóra tett ígéretet a vallásosság erénye alapján teljesíteni kell.” (CIC 1191. kán. 1. §) A fogadalom az *áhitat* cselekedete, mellyel a keresztény Istennek ajánlja önmagát, vagy egy jócselekedetet ígér meg. Fogadalmainak teljesítésével azt adja meg Istennek, amit megígért és amit neki szentelt. Az *Apostolok cselekedeteiben* azt olvassuk, hogy Szent Pál gondos volt fogadalmi teljesítésében (vö. ApCsel 18,18; 21,23–24).

2103 Az egyház példás értéket tulajdonít az evangéliumi tanácsok gyakorlására tett fogadalmaknak (vö. CIC 654. kán.): „Az anyaszentegyház örül annak, hogy gyermekei között vannak olyan férfiak és nők, akik szorosabban követik és világosabban mutatják be az Üdvözítő önkiüresítését, Isten gyermekeinek szabadságával vállalva a szegénységet és lemondva saját akaratukról: ők ugyanis a tökéletesség dolgában Isten kedvéért a parancsolatok mértékén túl alávetik magukat egy másik embernek, hogy az engedelmes Krisztushoz hasonlóbbá váljanak” (LG 42). Egyes esetekben az egyház, megfelelő indoklás esetén, felmenthet fogadalmak és ígéretetek alól (vö. CIC 692., 1196–1197. kán.).

[...]

[A megszentelt személyek mint az imádság szolgálói]

2687 Számptalan szerzetes egész életét az imádságnak szentelte. Az egyiptomi pusztá szerzeteseinek korától kezdve remeték, szerzetesek és szerzetesnők szentelik életüket Isten dicsőítésére és az ő népéért való közbenjárásra. Imádság nélkül a megszentelt élet nem maradhat fenn és nem terjedhet; az imádság a szemlélődés és a lelki élet egyik élő forrása az egyházban.